

G. D. Margadant

1912 — 15 November — 1952

Wanneer dit nummer de lezer bereikt kan onze Beherend Redacteur, coll. Margadant, terug zien op zijn veertigjarige werkzaamheid als tandarts. Over de betekenis van een dusdanig jubileum behoeft men geen geijkte mening te huldigen, van objectieve waarde voor het Tijdschrift is daarbij het feit dat van die veertig jaren de jubilaris er meer dan dertig heeft gewijd aan de zorg voor het officiële orgaan der tandheelkunde in Nederland.

Hierover denke men niet gering. In deze professioneel omvangrijke levensperiode heeft zich in de tandheelkunde wetenschappelijk en organisatorisch een evolutie voltrokken, waarvan ons Tijdschrift er naar heeft gestreefd de getrouwe afspiegeling te zijn. De mogelijkheid hiertoe werd in feite pas geschapen toen na een voorbereidend onderzoek en desbetreffend rapport besloten werd de beheersvorm te wijzigen en de leiding uit handen van een als „Gezelschap” zich betitelende groep van practici over te dragen aan de drie landelijke tandheelkundige verenigingen.

Deze overdracht ging tevens gepaard met de conversie van de eenhoofdige redactorale leiding in die van een redactie, bestaande uit aanvankelijk drie, later vier leden. Van dit triumviraat werd onze jubilaris de beherende redacteur en dat is hij vanaf zijn toetreding in 1920 tot op de huidige dag gebleven. Onverdroten heeft hij zich al die tijd belast met datgene wat achter de schermen pleegt te geschieden en onmisbaar is om een tijdschrift de typografische gestalte te geven waarin het maandelijks de brievenbus der lezers bereikt.

Wij, redacteurs zijn de laatsten om van onze lezers te verwachten dat zij zich rekenschap geven van wat er zoal aan vast zit om, gelijk Margadant heeft gedaan, elke maand jaar in jaar uit te zorgen dat het nummer kan verschijnen en liefst op tijd. Gesteld al de gunstige omstandigheid (hoewel in het verleden vaak afwezig) dat de bijdragen en wat er meer een plaats zal krijgen om een nummer te vullen ter beschikking zijn, gesteld dus dat hetgeen van ouds genoemd wordt: de kopij er is, dan blijft nog het veelzijdige overleg met de auteurs, de drukkerij, de clichéfabriek en de uitgevers, en de correctie niet te vergeten, ten einde het zetsel vóór de uiterste termijn in de definitieve staat te brengen waarin het op de pers gaat. Men, d.w.z. de lezer, behoeft daarbij nog niet eens te denken aan opstellen, die meer of minder ingrijpende retouche behoeven omdat de vorm nu eenmaal ook zekere minimum-eisen stelt. Maar men kan schrijver dezes gerust geloven als hij verklaart dat de jubilaris zich in de drie decennia een voortreffelijk chef de cuisine heeft betoond in de keuken van het Tijdschrift. Voor zijn weinig spectaculaire bedrijvigheid kan hij aanspraak maken op de erkentelijkheid van de professie, ook al zullen haar leden zich wellicht amper bewust zijn hoezeer met dit werk het belang van de tandheelkunde wordt gediend. Wij, zijn redactorale medewerkers daarentegen

kunnen met des te meer kennis van zaken dit beoordelen. Bescheidenlijk gezegd, niemand beter dan ondergetekende, die vanaf de eerste tijd tot heden het voorrecht had onafgebroken lief en leed in de wisselvalligheden van het Tijdschriftbestaan met hem te delen, kan weten hoezeer hij deze taak met onverflauwde toewijding door 'alle jaren heeft vervuld en – naar het zich laat aanzien – voorshands ook nog zal blijven vervullen.

Wanneer alzo de nadruk is gelegd op de technische zijde van zijn beherende functie dan wil hiermede niet gezegd wezen dat zijn werkzaamheid ten aanzien van ons orgaan zich hiertoe bepaalde. Op gezette tijden kwam en komt hij achter de schermen vandaan om voor het front van de lezers ook met de pen deel te nemen aan het zichtbare werk waaraan leden ener redactie zich nu eenmaal niet kunnen onttrekken.

Dit betreft alles de dagelijkse gang van zaken. Ook ten aanzien van het tijdschriftbeleid: de wetenschappelijke en organisatorische gedragslijn uit te stippelen, heeft Margadant zijn sporen verdiend.

De geleidelijke ontwikkeling der tandheelkunde van het empirisch-beschouwelijke naar het theoretische en proefondervindelijke bracht ook voor het Tijdschrift de noodzaak om deze overgang in de inhoud tot uitdrukking te brengen. Als officieel orgaan van de drie verenigingen werd hiervan verwacht dat het in die hoedanigheid de weerspiegeling zou zijn van wat er leefde in de kringen waarvoor het was bestemd. In een bij uitstek toegepast vak als het onze was het derhalve in de eerste plaats gericht op de praktijk en de daarmee verband houdende belangen. Voor Margadant was dit geenszins een beletsel om, zodra zulks uit een oogpunt van „standing” gewenst bleek, de oude koers te wijzigen en een nieuwe richting te kiezen.

Men zal geneigd zijn te denken: dit ligt in de aard der dingen. Vergeeten mag echter niet worden dat ook een tijdschrift ten slotte een bedrijf op zich zelf vormt, dat sterk afhankelijk is van de wensen en inzichten zijner „afnemers”, de abonné's. Anders gezegd: de persoonlijke gerichtheid van de bestuurder moet verenigbaar zijn met de belangen van de zaak welke hij wil dienen. Margadant nu strekt het tot eer dat hij niet alleen in de boezem der redactie de tekenen des tijds heeft verstaan in wetenschappelijk opzicht, doch deze in het Tijdschrift durfde verwerklijken op een nog twijfelachtig tijdstip. Het heeft geen afbreuk gedaan aan de duurzame belangstelling der lezers waarop hij meende te kunnen blijven rekenen. De stijging van de oplaag is daar om te bewijzen dat zijn visie op de „onderneming” en wat zij aan geleidelijke vernieuwing nodig had, juist is geweest.

Onvermeld mag in dit verband niet blijven dat ook de in de jaren gegroeide hechte verhouding, zowel tot de uitgevers als tot de drukker, zijn voortreffelijke bemoeiingen symboliseert. Kortom, mede in de vele, niet eens onbelangrijke dingen die naar buiten geen naam hebben, heeft hij zowel op het innerlijk aspect als op het uiterlijk van ons periodiek voor een aanzienlijk deel zijn stempel gedrukt.

De uitoefening naast de praktijk van deze veelzijdige en niet zelden diplomatiek talent vereisende functie zou in de lange reeks van jaren

niet op zo voortreffelijke wijze zijn geschied, wanneer de jubilaris niet had beschikt over die bizondere persoonlijke eigenschappen, welke hem voor dit werk bij uitstek geschikt maken. Een zekere gereserveerdheid, gepaard aan een bezadigd optreden en oordeel en bovenal zijn nimmer aflatende, niet zelden tot bezorgdheid neigende plichtgevoel, geven de verklaring waarom de samenwerking met de andere redactieleden, uitgevers, drukker en wie hij verder in zijn nimmer falende bemoeiingen moest betrekken, al die jaren in perfecte harmonie is verlopen.

Men zou de jubilaris te kort doen indien met het vorenstaande de indruk zou zijn gewekt dat hij in de verlopen jaren zijner maatschappelijke werkzaamheid zich uitsluitend heeft bepaald tot de zaken van het Tijdschrift. Zo eenkennig is hij niet geweest; ook het verenigingswezen en maatschappelijke vraagstukken hadden gelijkelijk zijn belangstelling. Van zijn aandeel in het eerste getuigen zijn bestuursfuncties en het herhaalde voorzitterschap van de zeker niet meegaande hoofdstedelijke afdeling van de Maatschappij. Dat zijn laatste zittingsperiode samenviel met de oorlogsjaren moge worden aangestipt om te memoreren dat hoge eisen werden gesteld aan zijn beleid ten aanzien van de vooral in Amsterdam diep ingrijpende maatregelen van de toenmalige bezetter.

Uit hoofde van zijn vooraanstaande plaats in het locale verenigingsleven is hij eveneens vele jaren afgevaardigde in het hoofdbestuur der Maatschappij geweest en lid van verschillende commissies. Een sociale aangelegenheid die zijn bizondere aandacht trok, was de tandheelkundige voorziening van de kleinere middenstand. In de dertiger jaren, toen de steeds dringender vraag naar gebitsbehandeling in ziekenfondsverband de Maatschappij een alleszins doeltreffende en later officieel aanvaarde vorm van hulpverlening had doen vinden om aan die vraag tegemoet te komen, achtte Margadant het sociaaltandheelkundige probleem slechts ten dele opgelost. Mocht zulks voor de arbeidende bevolking en daarmee gelijk te stellen maatschappelijke groepen al het geval zijn, zeker niet voor hen wier hogere inkomen hen daarvan uitsloot, doch wier welstand ontoereikend was om zelf de kosten te dragen van een behandeling in de particuliere praktijk. Door zijn toedoen (hij was voorzitter van de daartoe ingestelde commissie) werd in 1935 van Mij-wege de „Vereniging tot bevordering van systematische mondbehandeling voor de middenstand” in het leven geroepen. Aan tegenkant van de zijde der collega's, die hierin een bedreiging zagen van hun belangen, heeft het niet ontbroken. De tijd ontbrak deze instelling om haar levensvatbaarheid te bewijzen: de oorlog en de invoering van het „ziekenfondsenbesluit” in Nov. 1941, hetwelk een aanzienlijke uitbreiding gaf aan de tandheelkundige volksverzorging, maakte een geruchtloos einde aan het door hem gekoesterde instituut.

Moet nog meer opgenomen worden in des jubilaris' geloofsbrief? Bijvoorbeeld zijn organiserende talent inzake tentoonstellingen, waarmee hij bemoeiing heeft gehad? Soms ook dat hij in 1920 de auteur is geweest van het eerste werkje waarin omtrent het beroep van en de opleiding tot tandarts een uiteenzetting werd gegeven? Het is alles historie

geworden evenals het Tandheelkundig Studenten Maandblad dat op zijn instigatie in 1935 het aanzijn kreeg om bij de bezetting weer ter ziele te gaan.

Schrijvers dezes vleit zich geenszins met het voldoening gevende gevoel volledig te zijn geweest bij het opmaken van Margadant's staat van dienst. De jubilaris moge al in de latere tijd het front van zijn tandheelkundige krachtontplooiing hebben ingekort, er is in de jaren van zijn werkzaamheid door zijn élan zoveel tot stand gekomen dat hij te dezer plaatse recht heeft op openlijke waardering. Zijn mederedacteuren gevoelen het als een aangename taak dit te kunnen vaststellen.

Zij kunnen niet beter doen dan ook voor de toekomst in het belang van het Tijdschrift op zijn voortgezette medewerking als beherend redacteur een claim te blijven leggen.

P. H. Buisman